

"Lappflickan Christina Chatarina. Aftecknad i Stockholm den 24 Mars 1837. 3 alnar 7 ½ tum lång ([1,96 cm] vid 18 års ålder". Foto: Nordiska Museets arkiv.

STOR-STINA

Hon kallades "Stor-Stina" och var en av sin tids många förevisade "monster" (från latinets monstrare = visa, peka ut). Hennes egentliga namn var Christina Catharina Larsdotter och hon var född i en samisk familj i västerbottniska Malå. Hon sades vara 2,07 meter lång och på grund av det skrev en bokhållare i Stockholm, uppbackad av ett antal affärsmän från Skåne, ett kontrakt med henne och sju andra samer för en tvåårsturné på kontinenten. Det var sent

1830-tal och man besökte de tyska storstäderna och en rad andra platser i Europa och tycks ha väckt samma uppståndelse vart man än kom.

Christina Larsdotter var inte ensam bland fattiga samer att exploateras av de ibland ekonomiskt mycket framgångsrika "impresarierna". Hennes fysiska motpol utgjordes av en knappt en meter lång samisk kvinna som förevisades i Sveriges och Danmarks olika städer 1867 under benämningen "den lilla lappqwinnan från Nordfjällen".

Sameförevisningarna i Sverige och på kontinenten hade inte sällan en erotisk underton. Den store menageriägaren Hagenbeck från Hamburg ville t. ex. gärna ha yngre samiska kvinnor med i uppvisningarna, som den unga samiska moder som blottade bröstet när hon diade sitt barn och som enligt pressuppgifter gjorde "furore" (sensation).

"Stor-Stina" återvände sent omsider till föräldrahemmet där hon senare avled i kallbrand. Hennes lik fraktades med skepp från Umeå till Karolinska institutet i Stockholm som lagt bud på hennes kropp. Hennes kvarlevor som man länge trodde hade utplånats tillsammans med andra samiska kvarlevor i samband med en brand vid Karolinska Institutets samlingar i början av 1890-talet, återbördades 2024 till Malå församling och Malå Sameförening. En begravning ägde rum under högtidliga former på kyrkogården i Malå då "Stor-Stina" fördes till sin sita vila 170 år efter att hon gått bort.

© Christian Catomeris 2024